Două sunt *uneltele* de construire a viitorului: *învățămintele* selecționate de trecut și *soluțiile* gândite de prezent.

Ș.M.

Raportul ing. Gh. Clime — prof. Horia Sima în vara 1938

Traian Popescu.

La Madrid: principalul colaborator și primul continuator al lui Horia Sima (1905—1993).

În cadrul Bibliotecii de Documente elaborează lucrări în același timp memorialiste și analiste, pe care le difuzează în Țară, pentru ca Mișcarea Legionară să-și continue misiunea istorică și pentru ca viitorii legionari să continue cultul lui Horia Sima.

Volumul nr. 15

„Mărturii pentru legionarii de mâine" III

Editura „Carpați", Madrid-Espana.
Pag. 43

În favoarea tezei că Horia Sima a avut legitimitate la conducerea Mișcării Legionare, Traian Popescu reproduce următorul text din *„Memoriile"* comandantului legionar ing. Virgil Ionescu (1892—1960), editate la Buenos Aires, 1979, de prof. D-tru Gâzdaru în cadrul arhivei „Pământul Strămoșesc".

Pag. 114. Citez:

„Cum între timp Belgea, arestat, fusese transportat la lagărul Miercurea Ciucului, iar Papanace părăsise Capitala, Clime ne-a propus să delegăm conducerea provizorie a Mișcării Legionare lui Sima. Ne-a argumentat alegerea pe considerentul că Sima era unul dintre comandanții legionari mai puțin cunoscuți de poliția Capitalei.

. . . .

„Instrucțiunile necesare pentru conducerea Mișcării Legionare i-au fost transmise lui Sima prin Cosmovici, împreună cu schema unui nou sistem de organizare, care să înlocuiască cuiburile deoarece prin ele s-a dat prilej de arestări a mai multor legionari deodată. Legătura Clime-Cosmovici-Sima s-a păstrat luni de zile, chiar după condamnarea și transferarea noastră la Râmnicul Sărat, mai precis până la respingerea recursului la Casație, după care Cosmovici, isprăvindu-și mandatul de avocat al nostru, n-a mai avut voie să ne viziteze.

Delegația pentru conducerea dată lui Sima, ca oricare dintre funcțiunile Mișcării era provizorie. Provizoratul necesita și confirmarea Căpitanului. Atribuțiile fuseseră limitate în a ține legătura cu centrele legionare din țară, care nu trebuiau să acționeze în nici un fel ci numai să aștepte în liniște și răbdare, desfășurarea ulterioară a evenimentelor politice. Confirmarea Căpitanului nu știu să-i fi venit vreodată lui Sima. Când ar fi putut s-o facă, după transferarea de la Doftana la Râmnicul-Sărat, unde noi ne găseam, Căpitanul a delegat pe Vasile Cristescu, unul dintre cei doi evadați din trenul care ne-a dus la Jilava.

Acesta este adevărul".

Închid citatul.

Aici am reprodus *întregul text din „Memoriile" ing. Virgil Ionescu*. În volumul său din 1979, Traian Popescu reproduce *numai primul paragraf* (vezi pag. 43).

În calitate de *martor de la fața locului* cunosc foarte bine problema și am datoria, în plus de dreptul, de *a înfățișa ce cunosc*.

Ilustrul și valorosul ing. Virgil Ionescu a fost unul din cei mai înțelepți oameni cunoscuți în lunga mea viață și a fost consilierul poate cel mai prețuit de Corneliu Z. Codreanu pentru problemele politic. În privința oamenilor, ing. Virgil Ionescu a fost oarecum cu încrederea din oficiu și de aceea prefera să constate calități și virtuți și se abținea de a judeca lipsurile și defectele.

În textul mai sus reprodus, ing. Virgil Ionescu spune adevărul, însă nu întreg adevărul și de aici obligația mea de admirator al dânsului și de devotat al ing. Gh. Clime să vin cu completările îndreptățite a fi cunoscute.

La 17 aprilie 1938 arestările masive cu internarea în lagărele Tismana, Dragomirna și Miercurea Ciucului.

La 19 aprilie 1938 Corneliu Z. Codreanu este condamnat la 6 luni, pentru aşa-zis ultraj la adresa prof. N. Iorga.

Între 22—27 mai 1938 procesul lui Corneliu Z. Codreanu şi condamnarea sa la 10 ani închisoare pentru aşa-zisă trădare.

La 17 iunie 1938 sunt transferaţi de la Miercurea Ciuc la închisoarea Jilava 20 legionari socotiţi a fi Statul Major Legionar. În timpul transportului evadează prof. Vasile Cristescu cu misiunea de a lua conducerea partidului „Totul pentru Ţară" şi principele Alex. Cantacuzino cu misiunea de a relua conducerea Corpului Moţa-Marin de sacrificiu.

Preotul Grigore Cristescu trădează pentru motive arătate de noi în alt text.

Între 25 iunie 1938—1 iulie 1938 are loc procesul Statului Major Legionar, de complicitate la „trădarea" Căpitanului şi sunt condamnaţi la 9, 7 şi 5 ani închisoare: Alex. Cantacuzino, Vasile Cristescu, Gh. Clime, Alex. Cristian Tell, Gheorghe Istrate, Mihail Polihroniade, Paul Craja, Traian Cotigă, Sima Simulescu, Virgil Ionescu, Dobre Bănică, George Furdui, Şerban Milcoveanu, Nicolae Totu, Radu Budişteanu, Gheorghe Apostolescu, Eugen Ionică şi Aurel Serafim.

Preotul N. Georgescu-Edineti: 1 an condamnare.

În noaptea 18/19 iunie 1938 Corneliu Z. Codreanu, cu lanţuri la picioare şi cătuşe la mâini, e transferat de la închisoarea militară Jilava la închisoarea civilă Doftana.

Statul Major Legionar, mai sus enumerat, a stat claustrat în închisoarea Jilava pe tot parcursul lunii iulie 1938. Oficial pentru judecarea recursului la Curtea de Casaţie Militară şi în realitate pentru a ne înspăimânta cu întemniţarea de 7 ani şi a se obţine desolidarizări de Corneliu Z. Codreanu şi aderarea unei pseudo-Mişcări Legionare la dictatura exregelui Carol II.

Aşa ceva nu s-a produs.

Atunci s-a decis trecerea de la etapa I lagăre şi închisori la etapa II asasinarea conducerii Mişcării Legionare.

Închisoarea Râmnicul-Sărat specializată pentru devitalizarea vieţaşilor, adică a celor condamnaţi la întemniţare pe viaţă pentru crime sălbatice de drept comun.

Aici, la 1 august 1938, am fost aduşi întreaga coducere de atunci a Mişcării Legionare: de la Doftana Corneliu Z. Codreanu, de la Jilava noi Statul Major Legionar în frunte cu ing. Gh. Clime, de la Aiud Nicadorii şi Decemvirii. Pază jandarmerească, regim de distrugere a vitalităţii şi de aducere la dezesperare şi aceasta în aşteptarea momentului de asasinare.

În sept. 1938 au fost aduşi Ion Banea şi Emil Şiancu de la închisoarea Cluj şi apoi principele Alex. Cantacuzino.

Relatările din textul ing. Virgil Ionescu cu privire la Horia Sima sunt de pe durata lunii iulie 1938, când Statul Major se găsea în închisoarea Jilava şi încă nu fuseseră transportaţi la închisoarea Râmnicul-Sărat. În orice caz înainte de octombrie 1938 întrucât la sfârşitul acestei luni, octombrie 1938 ing. Gh. Clime a primit de la comandanta legionară încă liberă *Nicoleta Nicolescu* următorul mesaj, care ne-a înspăimântat pe toţi: *„Horia Sima unelteşte omorârea Căpitanului şi vrea să ajungă el şeful Mişcării Legionare"*.

Iată ce mai ştiu în mod precis.

Raportul dintre ing. Gh. Clime în închisoare şi Horia Sima în libertate *s-a inversat cu 180°* între *începutul lui iulie 1938* şi *sfîrşitul lui iulie 1938*.

Comunicarea dintre ei o asigura avocatul Horia Cosmovici, unul din cei mai iluştri jurişti ai României şi legionar bucurându-se de întreaga încredere, odată cu maxima admiraţie. El ne vizita de două ori pe săptămână, la închisoarea Jilava şi ore întregi discuta între patru ochi cu ing. Gh. Clime. Eu singur am sesizat că plutonierul de serviciu intenţionat se ţinea la doi metri depărtare, în timp ce la vizitarea noastră de către membrii familiei el stătea exact între noi şi înregistra toate cuvintele, inclusiv şoaptele.

Aşa cum am amintit, raportul dintre ing. Gh. Clime şi Horia Sima s-a inversat cu 180° între începutul şi sfârşitul lui iulie 1938.

Propunerea ca Horia Sima să fie piesa de legătură cu organizaţiile din teritoriu şi întreprinderi *nu a venit* de la Statul Major Legionar din închisoare, ci *a venit* de la Comandamentul Legionar de Prigoană din ilegalitate. Noi îl ştiam pe acesta alcătuit din preotul I. Dumitrescu-Borsa, ing. N. Horodniceanu, Gh. Dragomir-Jilava, Const. Papanace, Alex. Constant, Ioan Victor Vojen, Nicoleta Nicolescu, Victor Dragomirescu şi Ion Antoniu-Pâsu.

S-ar putea ca în enumerare eu să am lipsuri, dar nu greşesc afirmând că ing. Gh. Clime acorda calitatea de şef al Comandamentului de prigoană preotului I. Dumitrescu-Borsa cu consilieri Const. Papanace şi Alex. Constant.

Primul pentru binecunoscuta înţelepciune politică şi al doilea ca şef al asistenţei juridice a Mişcării.

Comandamentul de prigoană din ilegalitate ne-a anunţat pe noi Statul Major Legionar de desemnarea lui Horia Sima ca *piesa de legătură cu terenul* şi încunoştiinţându-ne ne-a cerut *acordul*.

Ing. Gh. Clime şi Statul Major Legionar *şi-au dat acordul*, sub rezerva *aprobării* de către Căpitan, care la data aceea se găsea în închisoarea Doftana. Ulterior, după abdicarea exregelui Carol II, am aflat care era gândirea şi decizia Căpitanului. În timpul procesului, 23—27 mai 1938, avocata Lizetta Gheorghiu i-a cerut desemnarea lui Horia Sima drept locţiitor unic la

conducerea întregii Mişcări Legionare, dar *Căpitanul a refuzat.* Cred că la fel cu noi, Căpitanul ştia că Lizetta Gheorghiu e colaboratoarea Siguranţei Generale a Statului. La singura vizită făcută în închisoarea Doftana, Căpitanul i-a şoptit mamei sale Eliza prof. Ion Zelea Codreanu: *„Oricine să preia conducerea legionarilor liberi în afară de Horia Sima."* Drept atestare, poate depune mărturie Cătălin Z. Codreanu care şi-a însoţit mama la închisoarea Doftana.

Despre opinia Căpitanului privitor la Horia Sima noi nu ştiam nimic în îchisoarea Jilava, dar fără a putea afirma categoric, cred că ing. Gh. Clime avea o *suspiciune* sau măcar o *neîncredere veche* de la raportul din decembrie 1937 al lui Rusalim Olaru din Lugoj.

Iată cum, la sfârşitul lui iulie 1938, s-a inversat cu 180° opinia şi decizia ing. Gh. Clime cu privire la Horia Sima, aflat în libertate.

Nefiind definitiv condamnaţi şi având recursul în judecată, aveam după lege dreptul ca o dată pe săptămână familia să ne viziteze, pentru a ne aduce hrană şi rufe. Părinţii mei fiind agricultori şi iulie fiind epoca treieratului, părinţii mei (Jean şi Margareta Milcoveanu) au trimis în locul lor pe fratele meu *Dan Milcoveanu.*

Fratele meu era absolvent al Institutului Politehnic din Timişoara şi legionar vechi cu grad de instructor. Convorbirile dintre noi şi familii aveau loc prin găurile unei plase metalice de la tavan la podea şi în prezenţa unui plutonier atent la fiecare cuvânt şi la fiecare şoaptă. Într-un moment de destindere a plutonierului, fratele meu îmi şopteşte: *„pune urechea la plasă".*

În şoptire are loc următorul dialog.

Dan Milcoveanu: *„Nu pierdeţi nădejdea. Căpitanul va muri, dar Legiunea merge înainte pentru că s-a născut un nou Căpitan."*

Şerban Milcoveanu: *„Cum voi de afară aţi ajuns la convingerea că va muri Căpitanul?"*

Dan Milcoveanu: *„Da! Căpitanul va muri, dar Legiunea merge înainte pentru că s-a născut un nou Căpitan."*

Şerban Milcoveanu: *„Şi cine este noul Căpitan care s-a născut?"*

Dan Milcoveanu: *„Noul Căpitan este Horia Sima."*

Cu acestea s-a încheiat vizita. Era spre sfârşitul lunii iulie 1938.

M-am dus direct în celula d-lui inginer Gh. Clime şi i-am raportat cuvânt cu cuvânt, adăugând opinia mea: *„Domnule inginer, dacă legionarii de afară au ajuns la concluzia de inevitabilitate a morţii Căpitanului, ei vor contribui inconştient fără să-şi dea seama."*

Închid citatul.

Dl. ing. Gh. Clime m-a pus să repet faţă de întreg Statul Major Legionar convorbirea cu fratele meu şi cu toţii împreună, în perfect consens, au luat următoarele trei decizii.

Primo

„Horia Sima părăseşte Bucureştiul, se duce într-o comună departe şi nu va reveni decât chemat."

Secundo

„Ion Antoniu-Pâsu este numit de noi singura persoană de legătură între Comandament şi teren."

Tertio

„Ordin către toţi legionarii de afară să execute numai ce spune Ion Antoniu şi să nu asculte de Horia Sima."

Închid citatul.

O săptămână mai târziu şi ultima, m-au vizitat părinţii şi la distanţă de trei metri am văzut pe ing. Gh. Clime şi avocatul Horia Cosmovici, aşezaţi pe scaune alături şi discutând cu voce şoptită. Ing. Gh. Clime explica şi sublinia ce comunica şi avocatul Horia Cosmovici asculta în tăcere şi dădea din cap în semn că înţelege şi memorizează.

Nu ştiu dacă atunci sau la o convorbire anterioară, cele trei hotărâri ale Statului Major Legionar au fost comunicate de ing. Gh. Clime lui av. Horia Cosmovici.

Omul de mare inteligenţă şi de înaltă conştiinţă, *Horia Cosmovici,* trăieşte la data prezentelor rânduri, decembrie 1994, şi în numele Căpitanului, în numele ing. Gh. Clime şi în numele Naţiunii apelez la domnia sa să comunice Istoriei şi Legiunii exact care a fost adevărul.

Târziu, după alungarea exregelui Carol II, am întrebat pe preotul I. Dumitrescu-Borşa, pe Alecu Constant, pe Ioan-Victor Vojen şi pe ing. N. Horodniceanu şi *nici unul nu ştia cât de puţin despre cele trei hotărâri ale Statului Major Legionar transmise de ing. Gh. Clime avocatului Horia Cosmovici.*

După opinia mea şi foarte probabil, la sfatul Lizettei Gheorghiu, avocatul Horia Cosmovici *s-a limitat a le transmite numai lui Horia Sima.*

La data aceea, în iulie 1938, absolut nimeni nu cunoştea *legătura secretă dintre Horia Sima şi Mihail Moruzov* şi tot nimeni din ilegalitate sau din detenţiune nu-l socotea pe Horia Sima a putea fi trădător sau măcar iresponsabil.

A lipsit diagnosticul.

Nu fără rost Hippocrat acum 2 500 de ani a spus că „zeii au pus diagnosticul înaintea tratamentului".

În sprijinul celor afirmate de mine mai sus, există însă o dovadă directă şi o dovadă indirectă.

Dovada directă.

Despre perioada 17 aprilie 1938—30 noiembrie 1938 a scris Const. Papanace o carte *„Fără Căpitan":* foarte bogată în informaţii şi cu totală sinceritate.

Iată ce scrie la pag. 61—62:

„La un moment dat înregistrez o izbucnire nervoasă, abia reţinută, a lui Horia Sima, împotriva inginerului Clime. Îi imputa că nu i- a dat conducerea Comandamentului, pe motivul că ar fi avut cu el chestiuni personale, în legătură cu organizaţia Timişoara. Am rămas surprins, dar n-am insistat mult, fiindcă era ceva neplăcut. Impresia rămasă însă n-a fost bună. În izbucnirea lui nervoasă vedeam colţii unui ambiţios care îl rodeau înăuntru. Acest lucru poate fi justificat oriunde. În Mişcarea Legionară însă, este un simptom de boală pe care Căpitanul îl trata cu dispreţ. Izbucnirea lui nervoasă îmi părea cu atât mai nejustificată, cu cât felul cum făcuse ca să nu fie cunoscut conducătorul real al Comandamentului, înlătura orice susceptibilitate personală, iar lui, ca element de legătură cu provincia, îi dădea posibilităţi şi mai mari de activitate."

Închid citatul.

Prin supărarea manifestată public, Horia Sima a arătat *a cunoaşte hotărârea ing. Gh. Clime de a nu-l accepta la conducerea Comandamentului* şi de a-l înlocui prin Ion Antoniu-Pâsu în asigurarea legăturilor. Iar Const. Papanace, necunoscând mesajul trimis de ing. Gh. Clime prin avocatul Horia Cosmovici şi-a explicat supărarea lui Horia Sima în felul cel mai plauzibil legat de persoana sa.

Cartea lui Const. Papanace mai are o dovadă şi anume de *complicitate* încă de atunci, iulie 1938, între Horia Sima şi N. Pătraşcu. Citez de la pag. 49 şi 50: „...Pătraşcu ...Venise, spunea întâmplător, însoţind pe Horia Sima... Am simţit în aceste tânguiri, aluzii veninoase în special la adresa lui Clime şi nu mi-a plăcut. (Această primă impresie nu am putut-o corecta mai târziu. Ba mai mult, s-a adâncit.)."

Închid citatul.

Privitor la cele expuse de mine şi la reacţia punitivă a lui Horia Sima împotriva celor decise la sfârşitul lui iulie 1938 de ing. Gh. Clime, mai există două dovezi pe care le numim indirecte, pentru că le cunoaştem prin terţ.

La câteva zile, *Ion Antoniu-Pâsu e arestat* şi adus în lagărul de la Miercurea Ciuc, a declarat camarazilor legionari: *„Am fost trădat de Horia Sima, care singur îmi cunoştea locul de ascundere."*

Tot în epoca aceea, la Bucureşti şi mai târziu în exilul din Germania, preotul *Ion Dumitrescu-Borşa* a declarat: *„Horia Sima e trădător. Eu aveam două locuinţe, din care Horia Sima cunoştea numai una. Poliţia m-a căutat la adresa cunoscută de Horia Sima şi nu m-a căutat la cealaltă, unde mă ascunsesem."*

Închid citatul.

E cutremurător şi mai mult decât cutremurător, e ruşine în faţa propriilor conştiinţe şi în faţa întregii Naţiuni să mergem mai departe cu analizarea celor făptuite de Horia Sima în anii 1938—1939.

Nu-i istorie antică de uitat. E rană vie, strigând durere şi pierdere de sânge ducând la moarte.

Milcoveanu Şerban

19 XII 1994
Bucureşti

ÎNVIEREA

Nr. 4 din 1994
arhivă istorică
magazin ştiinţific

PATRIA DACILOR
INIMA ROMANILOR